

TRƯỜNG THPT
NGUYỄN VIỆT XUÂN
VĨNH PHÚC

KÌ THI THỬ TỐT NGHIỆP THPT
NĂM 2025

Bài thi môn: NGỮ VĂN

Thời gian: 120 phút (không kể thời gian giao đề)

PHẦN I: ĐỌC HIỂU (ID:) *Đọc văn bản sau:*

Con thú lớn nhất

Ngày ấy, ở Hua Tát có một gia đình ngụ cư không biết ở nương nào chuyển đến. Họ dựng nhà ở ngoài rìa bản, chỗ gần rừng ma. Nhà ấy chỉ có hai vợ chồng đều luống tuổi. Họ đi đâu cũng có nhau. Người vợ lúc nào cũng âm thầm, im lặng, suốt ngày không hề thấy nói một tiếng. Người chồng cao lớn, gầy guộc, mặt sắt lại, mũi như mỏ chim. Đôi mắt của lão đục và sâu hoắm, phảng phất những tia lân tinh lạnh lẽo.

Người chồng là tay thợ săn cự phách. Khẩu súng kíp trong tay lão như có mắt. Mỗi khi khẩu súng giơ lên, ít khi có chim chóc hoặc thú rừng nào thoát chết. Đằng sau nhà lão, lông chim, xương thú chất đầy thành đống. Những đống lông chim xơ xác đen xỉn như màu mực tàu, còn những đống xương thú màu đá vôi thì lốm đốm những vệt nước tủy vàng khè, hôi hám. Những đống ấy to như những cái mả. Lão thợ săn như là hiện thân thần Chết của rừng. Chim chóc và thú rừng sợ hãi lão. Cánh thợ săn ở Hua Tát vừa ghen tị, vừa bất bình với lão. Lão không tha bất cứ con vật nào trong tầm súng của mình. Có người kể rằng đã tận mắt nhìn thấy lão bắn chết một con công đang múa. Một con công đang múa nhé: cái đầu cong như lá lúa, cái đuôi xòe nửa vòng cung với đủ màu sắc, tia nắng mặt trời hắt ánh lửa lấp lánh như vàng, đôi chân khéo khéo lượn vòng. Chỉ có tình yêu thì mới lượn vòng tinh tế như thế. Con công đang múa, thế mà - “Đùng” - khẩu súng trong tay lão già giật lên, phụt ra một lưỡi lửa đỏ. Con công ngã gục, cái cánh có ánh cầu vồng ngũ sắc nhòe máu. Vợ lão già đến, khô đét, đen ngòm, âm thầm nhặt con công cho vào cái lếp sau lưng.

Tuy vậy, suốt đời lão già chỉ săn được những con chim, con thú bình thường. Lão già chưa bao giờ săn được con thú lớn ba bốn tạ thịt. Khẩu súng lão chỉ bắn được những con vật nhỏ ngu ngốc. Đấy chính là điều lão già khổ tâm, dằn vặt. Cả bản Hua Tát xa lánh vợ chồng lão, không ai nói chuyện, chơi bời với gia đình lão. Nhìn thấy vợ chồng lão, người ta tránh ngoắt đi. Cứ thế, lão thợ săn sống cô đơn bên người vợ âm thầm.

Cuối năm ấy, ở Hua Tát động rừng, cây cối xơ xác, chim chóc trốn biệt, không có dấu chân một con thú nào trong rừng. Chưa bao giờ người Hua Tát sống vất vả đến thế. Người ta đồn là Then bắt đầu trừng phạt. Lão thợ săn ngụ cư kiếm ăn cũng rất khó khăn. Vợ chồng lão lang thang khắp rừng. Lần đầu tiên trong đời lão già gặp phải cảnh này. Ba tuần trắng, khẩu súng của lão không hề được nổ. Lão già dậy từ gà gáy canh ba vác súng đi đến tối mịt. Người vợ gầy của lão không còn đủ sức đi theo chồng nữa. Mụ ở nhà nhóm lửa chờ đợi. Ngọn lửa mụ nhóm như có ma ám, không đỏ mà lại xanh lét như mắt chó sói.

Lần ấy lão già đi vắng cả tuần liền. Người lão mệt lả. Đầu gối lão chùn xuống, các bắp thịt nhão ra tưởng chừng có thể dùng tay bấu được như bấu những con vắt nhẽo bết máu. Lão đã lết khắp nơi mà không gặp gì. Đến một con chim sâu, thậm chí một con bướm lão cũng không thấy. Lão hoang mang sợ hãi. Then đã trừng phạt thế gian như lời người ta đồn đại hay chăng?

Cuối cùng, mệt lả, lão già kiệt sức phải lết về nhà. Đến con suối đầu bản, lão dừng lại nhìn về nhà mình. Nhà lão có ánh lửa, cái ánh lửa xanh lét, chắc là vợ lão vẫn thức đợi chồng. Lão nhắm nghiền đôi mắt đục và sâu hoắm lại. Ngẫm nghĩ một lát, lão lộn lại rừng. Mũi lão đã đánh hơi thấy mùi thú...Lão gặp may thật. Lão đã nhìn thấy nó. Cái con công ấy đang múa. Kia, đôi chân con công di chuyển nhẹ nhàng về phía bên phải, cái đuôi xòe thành đường tròn lại dịch về phía bên trái, cái ánh xanh gay gắt trên túm lông đầu của nó rực rỡ làm sao! Lão già giương súng lên: “Đừng!” Phát súng nổ. Lão nghe thấy tiếng rú thất thanh. Lão chạy lại con thú bị bắn ngã. Đây là vợ lão. Mụ đi ra rừng đợi lão, tay mụ còn cầm bộ lông chim công.

Lão thợ săn nằm sấp xuống, úp mặt vào vũng máu trên lớp lá mục nồng nồng, ngái và hoi như mùi chuột. Miệng lão học lên như tiếng lợn lòi. Lão nằm thế rất lâu. Mây đen sà xuống thấp, khu rừng tối sẫm, nóng hăm hập như da người sốt. Gần sáng, lão già .. bỗng đứng phắt dậy nhanh như con sóc. Lão nảy ý định lấy xác vợ lão làm mồi để săn con thú, con thú lớn nhất đời mình. Lão nằm trong bụi cây gần cái xác thối rữa của vợ lão một hải tay, đạn lên nòng, khắc khoải chờ đợi. Nhưng Then đã trùng phạt lão. Không có con thú nào đến với lão, chỉ có cái chết đến với lão.

Ba ngày sau, người ta lôi cái xác còng queo của lão ra khỏi bụi cây. Một vết đạn xuyên qua trán lão. Lão đã bắn được con thú lớn nhất đời mình.

(Trích Những ngọn gió Hua Tát, Tuyển tập Nguyễn Huy Thiệp)

* Chú thích: Nguyễn Huy Thiệp là hiện tượng độc đáo của văn học Việt Nam thời kỳ đổi mới, để lại sức ảnh hưởng và dấu ấn lớn trên văn đàn. Ông viết nhiều thể loại: truyện ngắn, thơ, tiểu thuyết, tiểu luận văn chương, kịch... nhưng đặc sắc nhất là truyện ngắn. Truyện ngắn của ông có cấu trúc, nhân vật, ngôn ngữ, cách triển khai riêng biệt, lối văn tự sự mang xu hướng tự thuật, cô đọng, ngắn gọn. Một trong những mảng đề tài đặc sắc nhất của truyện ngắn Nguyễn Huy Thiệp là nông thôn, với Chảy đi sông ơi (1985), Những bài học nông thôn (1988), Thương nhớ đồng quê (1992)... Mảng đề tài thứ hai là về miền rừng núi, mang dấu ấn 10 năm ông dạy học ở Tây Bắc. Đó là những truyện ngắn xuất sắc: Những ngọn gió Hua Tát (1971-1986), Muối của rừng (1986).

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Xác định đề tài của văn bản trên.

Câu 2. Chỉ ra dấu hiệu nhận biết ngôi kể, điểm nhìn của người kể chuyện.

Câu 3. Phân tích hiệu quả nghệ thuật của biện pháp tu từ ẩn dụ trong câu văn sau: Con công đang múa, thế mà - “Đừng” - khẩu súng trong tay lão già giật lên, phụt ra một lưỡi lửa đỏ. Con công ngã gục, cái cánh có ánh cầu vồng ngũ sắc nhòe máu.

Câu 4. Anh/ Chị hãy nêu nhận xét về ước mơ lớn nhất đời mình của nhân vật lão thợ săn.

Câu 5. Từ chủ đề của câu chuyện, anh/ chị hãy chia sẻ góc nhìn của mình về lối sống bản năng của con người.

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Từ ngữ liệu ở phần đọc hiểu, anh/ chị hãy viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày cảm nhận về chi tiết: “Một vết đạn xuyên qua trán lão. Lão đã bắn được con thú lớn nhất đời mình”.

Câu 2. (4,0 điểm)

Toàn cầu hóa hiện nay có những bước phát triển mới, cùng với cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã thúc đẩy quá trình hình thành xã hội thông tin, nền kinh tế số; đồng thời cũng đe dọa đến bản sắc văn hóa của các dân tộc trên thế giới, trong đó có Việt Nam... Nhiều phản giá trị, phản văn hóa, tư tưởng độc hại dễ dàng xâm nhập, làm biến dạng các giá trị văn hóa, đạo đức truyền thống.

(Theo PGS.TS Nguyễn Chí Hiếu, <https://vietnamhoinhap.vn>)

Bằng vốn sống và hiểu biết của bản thân, anh/ chị hãy viết bài văn (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ về chủ đề: tuổi trẻ Việt Nam với việc giữ gìn bản sắc văn hoá dân tộc.

-----**HẾT**-----

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT
BAN CHUYÊN MÔN TUYENSINH 247.COM

PHẦN I: ĐỌC HIỂU

Câu 1:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học về đề tài, phân tích và xác định đề tài của đoạn trích.

Cách giải:

- Đề tài của văn bản: người đi săn.

Câu 2:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức về ngôi kể, điểm nhìn và phân tích.

Cách giải:

- Người kể chuyện sử dụng ngôi kể thứ ba, điểm nhìn toàn tri.

- Dấu hiệu nhận biết: người kể chuyện xưng hô với nhân vật là “lão, mụ”; người kể không tham gia vào câu chuyện, quan sát từ bên ngoài và kể lại toàn bộ câu chuyện.

Câu 3:

Phương pháp: Căn cứ bài ẩn dụ, xác định đúng câu thơ có sử dụng biện pháp ẩn dụ và phân tích tác dụng.

Cách giải:

Phân tích hiệu quả nghệ thuật của biện pháp tu từ:

- Ẩn dụ: con công múa, cái cánh ánh cầu vồng ngũ sắc; khẩu súng. Hình ảnh con công: tượng trưng cho cái đẹp; khẩu súng: biểu tượng của sự tàn ác, nhẫn tâm.

- Hiệu quả nghệ thuật:

+ Làm tăng tính gợi hình, gợi cảm, cô đọng, hàm súc, đa nghĩa cho lời văn.

+ Thể hiện bản chất tàn bạo của lão thợ săn. Cái đẹp, vũ điệu của con công không thể cảm hoá được lão thợ săn.

Họng súng của hắn như mù loà tàn nhẫn giương lên bắn chết con công.

+ Nỗi day dứt của nhà văn trước bản chất bạo tàn của con người.

Câu 4:

Phương pháp: Căn cứ bài đọc hiểu, phân tích.

Cách giải:

- Ước mơ của lão thợ săn là săn được con thú lớn nhất đời mình.

- Nhận xét:

+ Ước mơ của lão thợ săn gắn liền với tham vọng. Hành trình thực hiện ước mơ chính là hành trình hoá thú của một con người. Bản năng thú tính trỗi dậy, lớn dần, lấn át phần người và lão trở thành con mãnh thú đáng sợ.

+ Tư tưởng của nhà văn: cảnh tỉnh con người về hậu quả của lối sống bản năng, tàn nhẫn, vô nhân tính.

Câu 5:

Phương pháp: Căn cứ bài đọc hiểu, phân tích.

Cách giải:

- Chủ đề của câu chuyện: Bi kịch của lão thợ săn khi chìm trong tham vọng của mình. Truyện có ý nghĩa thức tỉnh mỗi con người về hậu quả của lối sống bản năng. Con người cần đấu tranh với chính mình để hoàn thiện nhân cách.

- Chia sẻ góc nhìn của bản thân: trong mỗi con người đều có phần bản năng và ý thức xã hội. Nếu phần bản năng không được kiểm soát, con người sẽ sa xuống thành loài mãnh thú tàn bạo. Câu chuyện của Nguyễn Huy Thiệp đã gióng lên hồi chuông cảnh báo về hiện tượng người tha hoá, mất nhân tính trong xã hội hiện nay.

II. PHẦN VIẾT

Câu 1:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức về cách viết đoạn văn nghị luận.
- Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp chặt chẽ lí lẽ

Cách giải:

a. Xác định yêu cầu về hình thức, dung lượng đoạn văn:

Xác định đúng yêu cầu về hình thức, dung lượng đoạn văn (khoảng 200 chữ). Thí sinh có thể trình bày đoạn văn theo cách diễn dịch, quy nạp, tổng - phân - hợp, móc xích hoặc song hành.

b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: cảm nhận về một chi tiết nghệ thuật.

c. Đề xuất được hệ thống ý phù hợp để làm rõ vấn đề nghị luận

Thí sinh cần đề xuất được nội dung phù hợp, sau đây là gợi ý:

* **Vị trí của chi tiết trong mạch truyện:** chi tiết lão thợ săn tự bắn vào trán mình, đó là lúc hắn bắn được con thú lớn nhất đời mình nằm ở phần kết thúc truyện.

* Phân tích giá trị của chi tiết:

- Giá trị nội dung:

+ Bộc lộ ý nghĩa nhan đề: Nhan đề đặt ra một ẩn số về con thú lớn nhất mà lão thợ săn mong ước cả đời. Chi tiết kết thúc truyện đã bất ngờ hé lộ, hoá ra con thú lớn nhất đời không phải con vật trong thế giới tự nhiên mà là con thú tồn tại ngay trong bản thân người thợ săn.

+ Thể hiện tính cách nhân vật: bạo tàn, vô nhân tính. Con thú lớn nhất là hình ảnh ẩn dụ cho phần con, phần bản năng. Khi phần lương tri mất đi, phần bản năng chi phối hành động, suy nghĩ, lối sống thì lão thợ săn sa xuống thành loài ác thú. Vì vậy, cuộc đời lão thợ săn kết thúc trong bi kịch.

+ Thể hiện chủ đề của tác phẩm: nhà văn trần trụi trước vấn đề con người tha hoá, vô nhân tính trong xã hội hiện nay.

- Giá trị nghệ thuật: làm tăng tính sinh động, hấp dẫn cho câu chuyện; là mảnh ghép không thể thiếu của cốt truyện.

* **Đánh giá:** chi tiết nghệ thuật độc đáo, đặc sắc làm nên tầm vóc nhà văn lớn; nhà văn thức tỉnh con người đấu tranh với phần bản năng để hoàn thiện phần người cao quý.

Câu 2:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức đã học về viết bài văn nghị luận.
- Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn lí lẽ và dẫn chứng.

Cách giải:

- Xác định được yêu cầu của kiểu bài: Nghị luận xã hội.
- Xác định đúng vấn đề nghị luận: tuổi trẻ Việt Nam với việc giữ gìn bản sắc văn hoá dân tộc.
- Đề xuất được hệ thống ý phù hợp để làm rõ vấn đề của bài viết

Xác định được các ý chính của bài viết. Sắp xếp được các ý hợp lí theo bố cục 3 phần của bài văn nghị luận. Sau đây là những gợi ý cơ bản:

*** Giới thiệu vấn đề nghị luận.**

*** Triển khai vấn đề nghị luận:**

- Giải thích: Ý kiến của PGS.TS Nguyễn Chí Hiếu khẳng định sự tác động mạnh mẽ của Toàn cầu hoá và Cách mạng công nghiệp 4.0 tới mọi mặt kinh tế, xã hội, văn hoá. Đặc biệt, những ảnh hưởng tiêu cực làm mất đi các giá trị văn hoá truyền thống tốt đẹp của dân tộc ta. Bối cảnh ấy đặt ra nhiệm vụ lớn lao cho tuổi trẻ Việt Nam trong việc giữ gìn bản sắc văn hoá.

- Bàn luận:

+ Tuổi trẻ Việt Nam cần nhận thức được những thách thức đặt ra với nền văn hoá dân tộc trong bối cảnh thời đại hôm nay: Thực trạng nhiều phần giá trị, phần văn hóa, tư tưởng độc hại dễ dàng xâm nhập, hoà trộn, du nhập vào nền văn hoá nước ta. Nguyên nhân: do sự gia tăng liên kết giữa các quốc gia về kinh tế, chính trị, văn hoá trên phạm vi toàn cầu. Thời đại của vạn vật kết nối Internet, thông tin bùng nổ từ công nghệ số, giới trẻ dễ dàng tiếp thu những luồng văn hoá mới tràn vào. Hậu quả: truyền thống văn hoá dân tộc đứng trước nguy cơ bị biến dạng, các giá trị đạo đức tốt đẹp bị băng hoại (HS nêu dẫn chứng).

+ Trách nhiệm của tuổi trẻ trong việc giữ gìn bản sắc văn hoá: bởi tuổi trẻ là chủ nhân tương lai của đất nước. Tuổi trẻ vốn nhạy bén, có khả năng tiếp thu khoa học, công nghệ.

+ Giải pháp giúp tuổi trẻ giữ gìn bản sắc văn hoá dân tộc: hiểu và tôn vinh những giá trị cốt lõi của văn hoá dân tộc, truyền thống cao đẹp từ ngàn đời (đoàn kết, sẻ chia, tôn sư trọng đạo, uống nước nhớ nguồn, yêu nước, chăm chỉ, trung thực, yêu lao động, ...); quảng bá văn hoá dân tộc với bạn bè năm châu; tích cực đấu tranh với những hành vi bôi nhọ, làm xấu đi vẻ đẹp hình ảnh con người Việt Nam; nói không với những trào lưu, xu hướng phản văn hoá, ...

+ Phản bác quan điểm trái chiều: đề xuất ý kiến trái chiều; lập luận bác bỏ quan điểm phiến diện. “Tuổi trẻ dễ dàng tiếp thu luồng văn hoá ngoại lai, ..”

*** Khẳng định lại vấn đề nghị luận** và rút ra bài học về lẽ sống cho tuổi trẻ hôm nay.